

COLOFON

OPDRACHTGEVER

Rijkswaterstaat
Ministerie van Infrastructuur en Milieu

Rijkswaterstaat Noord-Holland

Toekanweg 7
Postbus 3119
2001 DC Haarlem

Contactpersoon:
Kees Abrahamse
Lammert Postma
Erik van Langen

OPDRACHTNEMER

wUrck
architectuur stedenbouw landschap

Projectteam:
Mieke van der Arend

wUrck
Sluisjesdijk 46
3087 AH ROTTERDAM

t 010 429 07 09
f 010 429 36 01
i www.wurck.nl
e info@wurck.nl

MOTIVATIE

De A9 loopt tussen de brug over de Amstel en de brug over de Bullewijk door de polder de Ronde Hoep, in de gemeente Ouder-Amstel. De komende jaren wordt de snelweg verbreed in het kader van het SAA-programma. Dit betekent dat het zuidelijke talud van de weg verschuift en derhalve nieuw beplant dient te worden.

Polder de Ronde Hoep is een waardevol en karakteristiek veenweidelandschap. Wegen, bebouwing en opgaande beplanting bevinden zich alleen langs de randen, het midden van de polder is geheel open en heeft een belangrijke functie als weidevogelgebied.

Zoals het Masterplan SAA aangeeft is de "opgave hier een balans te vinden tussen het gewenste zicht vanaf de weg op de polder en de behoefte om vanuit de polder de weg juist niet te zien".

Dit uitgangspunt vormt de basis voor de planvorming zoals die zijn beslag heeft gekregen in het Esthetisch Programma van Eisen (EPVE) voor het wegtracé dat tot stand is gekomen in samenspraak met omgevingspartijen en dat onderdeel uitmaakt van het contract met de aannemer. EPVE gaat uit van coulisse-achtige beplanting op het zuidelijk talud die het zicht op de weg vanuit de polder grotendeels afschermt en tegelijk de weggebruiker een blik in de fraaie polder biedt. Het EPVE stelt daarbij specifieke eisen aan de aan te brengen beplanting.

Naar aanleiding van de lopende kapvergunning is in Ouder-Amstel ongerustheid ontstaan over de bomenkap t.b.v. de verbreding van de A9, het realiseren van de verzorgingsplaats/ tankstation en over de beoogde herplant als compensatie. Binnen het huidige plan zal de benodigde herplant t.b.v. de te kappen beplanting maar gedeeltelijk binnen de gemeente zelf worden uitgevoerd. Vanuit de bevolking is nu echter de nadrukkelijke wens geuit om de herplant meer in de directe omgeving te realiseren.

Het Herplantplan van november 2019 geeft antwoord op deze wens en is door RWS in goed overleg met de gemeente en een aantal betrokken stakeholders opgesteld. Voor de inrichting van het zuidelijke talud langs de polder de Ronde Hoep wordt hiermee een aanpassing gedaan op het eerder opgestelde EPVE, binnen de kaders van het masterplan SAA. Het herziene plan bevat veel meer herplant voor de compensatie binnen het gebied zelf, dat wil zeggen op het zuidelijk talud van de snelweg. Tevens beperkt deze beplanting veel meer dan voorheen het doorzicht van en naar de polder, wat in de recente discussie eveneens een uitdrukkelijke wens bleek van veel stakeholders.

Na het opstellen van het vorige Herplantplan is op maandag 6 april 2020 door de Minister van I&W besloten dat er geen verzorgingsplaats plus tankstation wordt aangelegd langs de A9 bij Ouderkerk aan de Amstel in de polder de Ronde Hoep. Dit op aandringen van stakeholders die zich inzette voor het behoud van de huidige bosschage op deze locatie. Een deel van de bosschage blijft nu gespaard en is met dit Herplantplan ingepast in de inrichting van het zuidelijke talud Ronde Hoep. Ook dit tweede Herplantplan is opgesteld in goed overleg met de gemeente en een aantal betrokken stakeholders.

Het voorliggende Herplantplan wordt, na goedkeuring, gebruikt als een aanvulling/ wijziging op het contract met Veenix.

HOOFDLIJNEN VAN HET HERPLANTPLAN

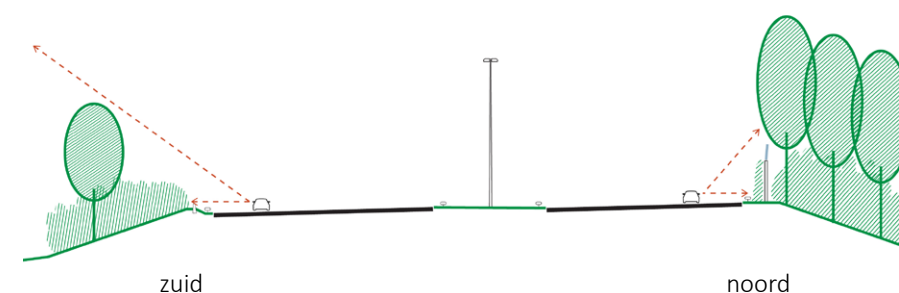
Het EPVE ging uit van enkele zichtvensters met uitzicht op de polder vanuit de weggebruiker en daarmee op enkele plekken beperkt zicht vanuit de polder op de snelweg. Dit Herplantplan daarentegen is erop gebaseerd dat de snelweg, gezien vanuit de polder, volledig uit het zicht gehouden wordt. Daarmee is een open venster voor de weggebruiker niet meer mogelijk.

Zonder direct zicht op de polder is wel het uitgangspunt gehouden van een asymmetrisch profiel. De noordzijde een hoog opgaande rand vormt van hoge (bestaande) bomen achter een hoog geluidsscherm, afgezoomd door een haag. Als tegenhanger van deze sterke afscherming krijgt de zuidzijde een geleidelijk opbouw met een laag geluidsscherm, struiken en op enige afstand bomen. Zeker in perspectief zal de weggebruiker dit verschil in ruimte, en daarmee de suggestie van openheid van de polder, ervaren zonder de polder zelf te zien.

Het gehele zuidelijke talud van de A9 wordt bekleed met een struikbeplanting. Deze beplanting houdt, vanuit de polder, de snelweg uit het zicht waarbij bomen deze afscherming versterken en zorgen voor extra diversiteit en reliëf. Doordat het groene talud vanuit de polder gezien samensmelt met het groene scherm en opgaande beplanting aan de noordzijde ontstaat een groen geheel, vergelijkbaar met de huidige situatie. Een strook met ruigtekruiden onder aan het talud vormt een ecologisch interessante overgang tussen de struikbeplanting op het talud en de sloot langs de Polderweg met zijn natuurvriendelijke oever.

De (Verlengde) Polderweg blijft, door de aangepaste kapvergunning, deels in de huidige vorm bestaan. Een weg begeleid met een eikenlaan direct grenzend aan het te behouden bosschage. Nog verder afgeschermd van de polder door een gesloten rij knotwilgen.

De nieuwe delen van de (Verlengde) Polderweg liggen tussen de smalle sloot aan de voet van het talud en een brede vaart aan de polderzijde. Aan de zijde van het talud wordt de weg begeleid met een afwisselende rij bomen. Doordat er aan de polderzijde geen beplanting staat heeft men hier juist een vrij zicht over de Ronde Hoep.

Asymmetrisch profiel: Opbouwende zuidzijde vs direct hoog gesloten noordzijde

PLANKAART

Inpassingsplan De Ronde Hoep / Ouderkerk

UITWERKING VAN HET HERPLANTPLAN

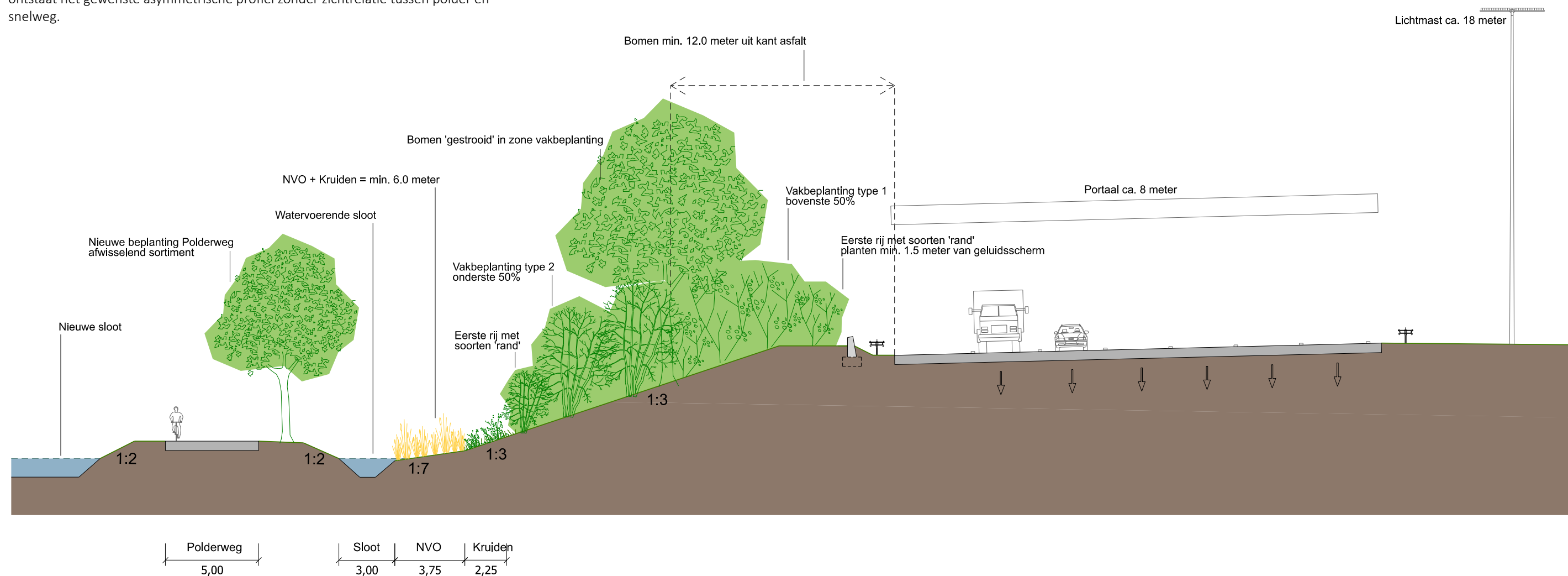
Opbouw talud

Alle taluds hebben een helling van 1:3 en worden voorzien van een vakbeplanting met een gevarieerde opbouw met grote diversiteit aan hoofdzakelijk gebiedseigen soorten struiken. Om ook in de winter een groen beeld te houden is 1/3 van de struiken groenblijvend (hulst en groenblijvende liguster).

De onderste zone van het 1:3 talud, die aansluit op de natuurvriendelijke oever (NVO) van de sloot, wordt vrijgehouden van struiken. In deze zone van 2 – 3 meter kan een zoomvegetatie met ruigtekruiden zich ontwikkelen als geleidelijke overgang naar de vakbeplanting zelf. Samen met de natuurvriendelijke oever vormt dit een zone van minimaal 6 meter tussen waterlijn en struiken.

De vakbeplanting bevat in de onderste zone een deels ander sortiment struiken wat aansluit op de standplaatsen en zorgt voor accentverschillen in de beplanting. De beplanting heeft een hoogte van gemiddeld 6 meter. De randen aan zowel de teen als kruin van het talud zullen worden aangeplant met lagere soorten om een natuurlijke opbouw te creëren.

In de vakbeplanting staan 'gestrooid' bomen met een minimale onderlinge afstand van 8 meter. Door de bomen op minimaal 12 meter uit de kant asfalt te planten ontstaat het gewenste asymmetrische profiel zonder zichtrelatie tussen polder en snelweg.

(Verlengde) Polderweg

Uitgangspunt bij de inpassing van de A9 is een zo compact mogelijk inpassing zodat er zo min mogelijk extra ruimte nodig is aan de zuidzijde. Dit kan niet voorkomen dat een deel van de de bestaande (Verlengde) Polderweg, inclusief zijn beplanting, niet kan worden gehandhaafd. Langs de te handhaven bosschage blijven ook de bestaande laanbeplanting van de Polderweg en knotwilgen langs de watergang behouden.

Bij de nieuwe delen van de (Verlengde) Polderweg is het profiel zo compact mogelijk gehouden, waardoor er ruimte is voor een éénzijdige rij bomen als geleiding van de weg. Gekozen is om een losse rij gebiedseigen bomen toe te passen aan de zijde van het talud, waardoor de (Verlengde) Polderweg duidelijk onderdeel is van de polder. Door bij de Verlengde Polderweg te kiezen voor een ander soort dan bij de Polderweg wordt op subtiele wijze nog een nuance aangebracht.

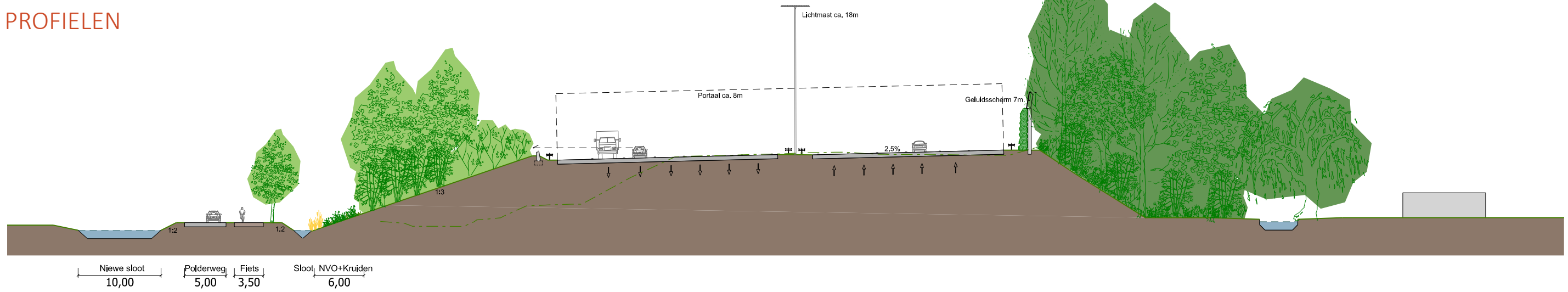

Inpassing nieuw gedeelte (Verlengde) Polderweg

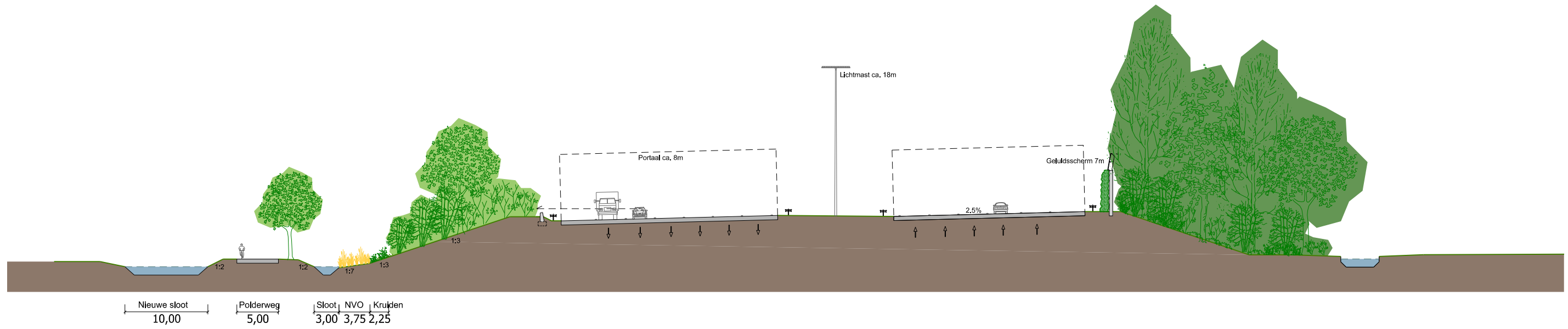

Bestaande eikenlaan en knotwilgen (links) rondom bosschage behouden

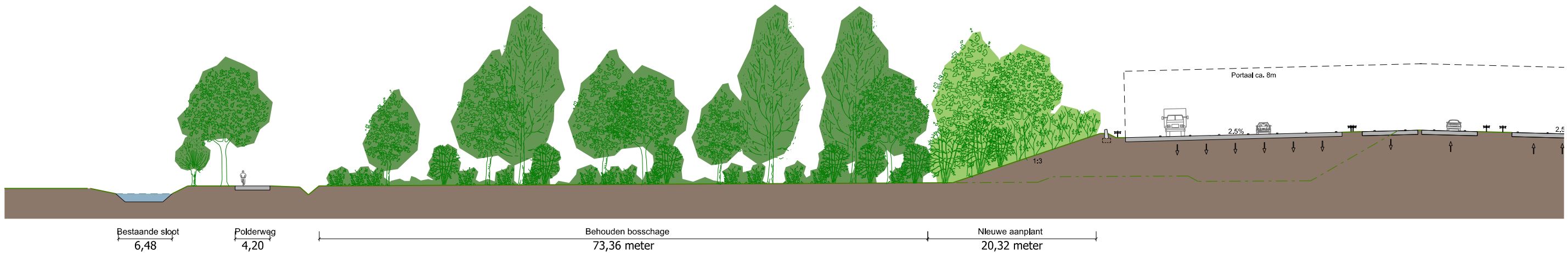
PROFIELEN

Profiel 1: Verlengde Polderweg

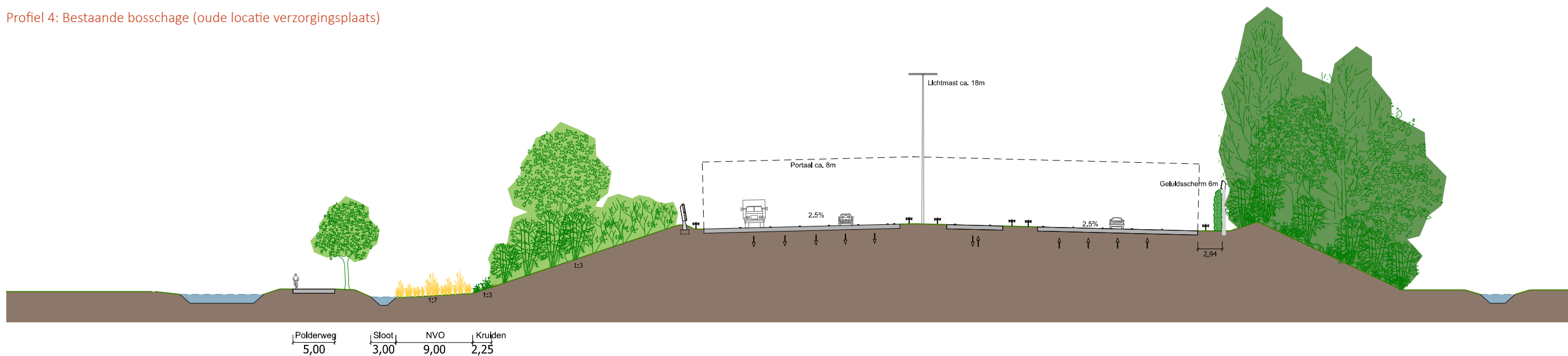
Profiel 2: Polderweg

Profiel 3: Bestaande bosschage (oude locatie tankstation)

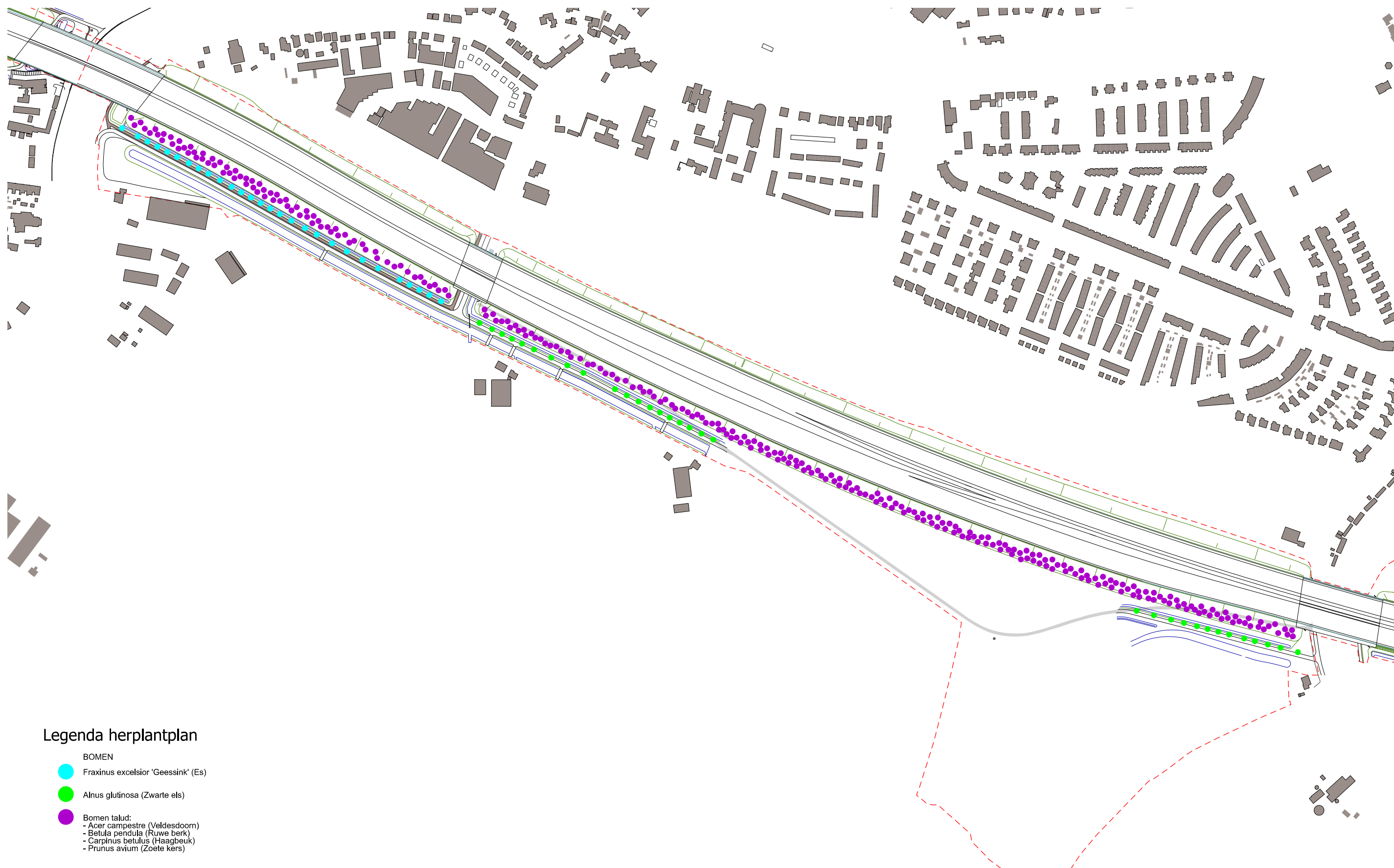
Profiel 4: Bestaande bosschage (oude locatie verzorgingsplaats)

Profiel 5: Polderweg zijde Bullewijk

LEGENDA

- Bestaand groen handhaven
- Nieuw groen aanplanten

Legenda herplantplan

- BOMEN**
- Fraxinus excelsior 'Geessink' (Es)
 - Alnus glutinosa (Zwarte els)
 - Bomen talud:
 - Acer campestre (Veldesdoorn)
 - Betula pendula (Ruwe berk)
 - Carpinus betulus (Haagbeuk)
 - Prunus avium (Zoete kers)

BOMEN

Bomen talud

De bomen worden op het talud 'gestrooid'. Dat wil zeggen dat de bomen niet in een vast patroon of rij staan en geen strakke wand vormen aan zowel de wegzijde als polderzijde. Ook kunnen bomen soms in meer gesloten groepen staan terwijl ze op andere plekken losser staan (zonder ruim doorzicht te bieden).

Alle bomen worden aangeplant met grotere plantmaten op onderlinge afstand waarbij alle bomen onderdeel zijn van het eindbeeld en kunnen uitgroeien tot volwaardige bomen. Er wordt dus geen blijver-wijker systeem toegepast. Door de grotere plantmaten zullen bomen bij aanplant al 4-6 meter hoog zijn waardoor het gewenste groene beeld sneller gerealiseerd wordt. Waar portalen of bebording wordt geplaatst houden de gestrooide bomen dit uit het zicht.

Randvoorwaarden bomen talud:

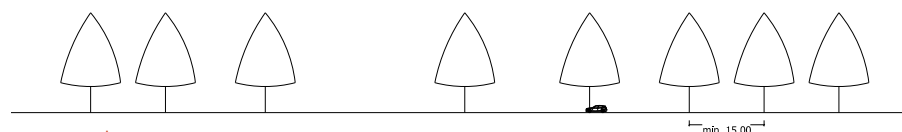
- Bomen niet in vast patroon of rijen
- Creëren goede groeiplaats voor lange levensduur bomen (cf CROW)
- Minimaal 12 meter afstand tot kant asfalt A9
- Minimaal 8 meter onderlinge afstand

Bomen langs (Verlengde) Polderweg

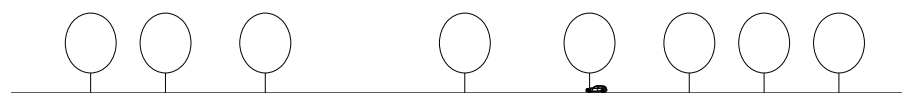
Een losse rij bomen aan de zijde van het talud. Door de bomen op wisselende afstand met een minimum van 15 meter te plaatsen ontstaat een losse rij die past in de landschappelijke context van de polder. Door de grote onderlinge afstand bereikt ook voldoende zonlicht de natuurvriendelijke oever. De gekozen soorten zijn gebiedseigen (of cultivar daarvan) en blijven wat kleiner dan de eikenlaan i.v.m. de smalle berm waar ze in staan.

Randvoorwaarden bomen:

- Creëren goede groeiplaats voor lange levensduur bomen.
- Afwisselende onderlinge afstand met minimum 15 meter.

Zwarte els

Es

PLANTLIJST BOMEN

Sortimentsnummer	Sortimentsnaam:	Soortnaam beplanting:	Wetenschappelijke naam:	percentage:	maat*:	hoogte aankoop:	plantafstand:	max. hoogte:	aantal
S12	Talud (275 bomen)	Veldesdoorn	Acer campestre	25%	20-25 cm	400/600 cm	min. 8 meter	12 meter	69
		Ruwe Berk	Betula pendula	35%	20-25 cm	400/600 cm	min. 8 meter	15-20 meter	95
		Haagbeuk	Carpinus betulus	25%	20-25 cm	400/600 cm	min. 8 meter	15-20 meter	69
		Zoete kers	Prunus avium	15%	20-25 cm	400/600 cm	min. 8 meter	15-20 meter	42
	(Verlengde) Polderweg (68 bomen)	Zwarte Els	Alnus glutinosa		20-25 cm	400/600 cm	min. 15 meter	20 meter	32
		Es	Fraxinus excelsior 'Geessink'		20-25 cm	400/600 cm	min. 15 meter	15 meter	28

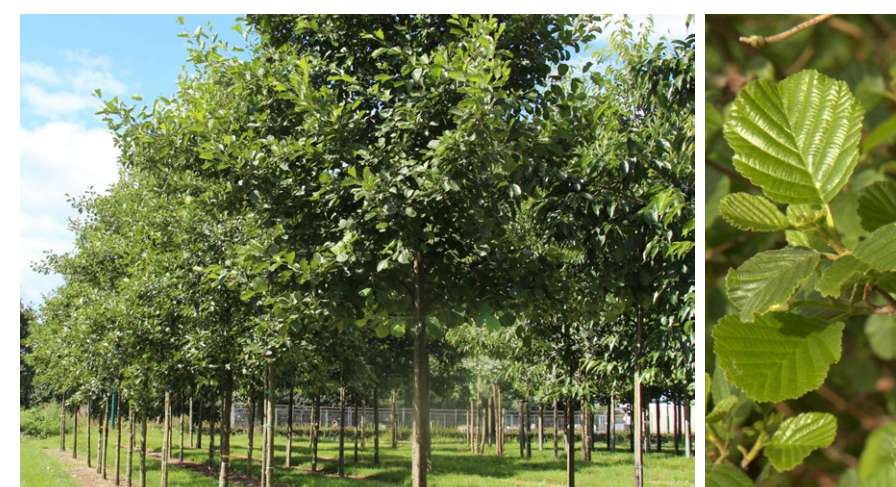
* Stamomtrek op ca. 1.00 meter hoogte

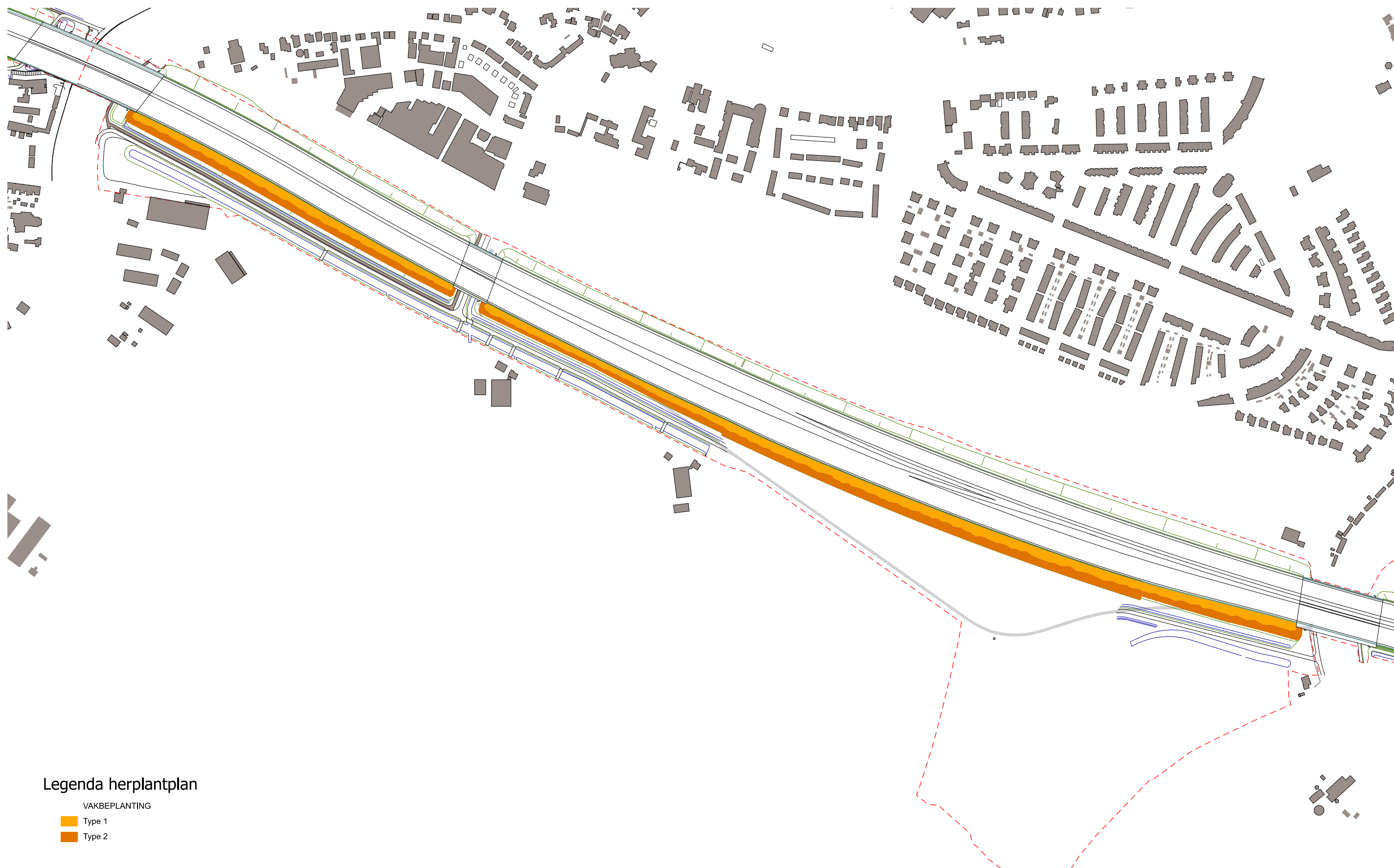
Boomgroepen op talud
(Zomereik, Veldesdoorn, Haagbeuk, Ruwe Berk)

Bomenrij langs Verlengde Polderweg (Fraxinus excelsior 'Geessink')

Bomenrij langs Polderweg (Alnus glutinosa)

Legenda herplantplan

- VAKBEPLANTING
- Type 1
 - Type 2

VAKBEPLANTING

De vakbeplanting is een mix van verschillende soorten, veelal gebiedseigen, struiken. De hoogte in het sortiment verschilt aanzienlijk, waardoor er een gevarieerd beeld ontstaat.

De beplanting wordt geheel in wildverband aangeplant in groepen van ca. 5 planten in verhoudingen cf. de plantlijst. De Vlier wordt beperkt toegepast omdat deze nogal kan woekeren.

De rand aan de A9 wordt aangeplant met hondstroos en gelderse roos voor een goede opbouw van de beplanting. Deze rij wordt geplant op minimaal 1.5 meter afstand van het geluidsscherm. Aan de onderzijde van het talud wordt daarvoor de rand ingeplant met sporkehout, kornoelje en hondstroos (m.u.v. de zone langs de bestaande bossochage).

Voor de meidoorn, sleedoorn, en in mindere mate veldesdoorn en hulst geldt dat zij een afschermdende rol aan de bovenzijde van het talud kunnen vervullen. Voor hazelaar, liguster en kornoelje geldt dat het accent meer op het onderste deel van het talud ligt. Plantmateriaal voor de beplantingsvakken is van inheemse oorsprong en conform de geldende kwaliteitseisen uit het contract. Doordat 1/3 van het plantmateriaal bestaat uit hulst en groenblijvende liguster blijft het talud ook in de winter een groen aanzicht houden.

Iedere 5 a 10 jaar dient een gedeelte van de beplanting afgezet te worden om een dichte bosschage te ontwikkelen met een sterk afschermdende functie.

Randvoorwaarden:

- Bodemopbouw van 70 centimeter standaard teelaarde en daarboven 30 centimeter schrale grond. De aan te brengen aarde en grond dient te voldoende aan de eisen vastgesteld in de Standaard RAW Bepalingen 2010 (uitgave CROW).
- Goede onkruidbestrijding (bijvoorbeeld door gebruik mulchschijven) voor optimale groei van de aanplant.
- Aanplanten op 1 meter onderlinge afstand in groepen van ca. 5 stuks.
- Eerste rij bovenaan talud op min. 1.5 meter van geluidsscherm.

PLANTLIJST VAKBEPLANTING

Sortimentsnummer	Sortimentsnaam:	Soortnaam beplanting:	Wetenschappelijke naam:	percentage:	maat*:	hoogte aankoop:	plantafstand:	max hoogte:	aantal
S12_o_type 1	bovenzijde talud (17000m2)	veldesdoorn	Acer campestre	10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	12 meter	1700
		meidoorn	Crataegus laevigata	10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	10 meter	1700
		hulst	Ilex aquifolium	20%	1+2 KL	150/175 cm	1x1 m	12 meter	3400
		liguster	Ligustrum vulgare 'Atrovirens'	15%	1+2	150/175 cm	1x1 m	5 meter	2550
		sleedoorn	Prunus spinosa	30%	1+2	150/175 cm	1x1 m	6 meter	5100
		hondstroos (rand)	Rosa canina	5%	1+2	150/175 cm	1x1 m	3 meter	850
		gelderse roos (rand)	Viburnum opulus	10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	4 meter	1700
		S12_o_type 2	onderzijde talud (16500m2)	kornoelje (rand)	Cornus sanguinea	10%	1+2	150/175 cm	1x1 m
hazelaar	Corylus avellana			10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	6 meter	165
kardinaalsmuts	Euonymus europaeus			10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	6 meter	165
hulst	Ilex aquifolium			15%	1+2 KL	150/175 cm	1x1 m	12 meter	248
liguster	Ligustrum vulgare 'Atrovirens'			15%	1+2	150/175 cm	1x1 m	5 meter	248
vogelkers	Prunus padus			10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	12 meter	165
sleedoorn	Prunus spinosa			9%	1+2	150/175 cm	1x1 m	6 meter	149
sporkehout (rand)	Rhamnus frangula			5%	1+2	150/175 cm	1x1 m	3 meter	83
hondstroos (rand)	Rosa canina			5%	1+2	150/175 cm	1x1 m	3 meter	83
vlier	Sambucus nigra			1%	1+2	150/175 cm	1x1 m	8 meter	17
lijsterbes	Sorbus aucuparia			10%	1+2	150/175 cm	1x1 m	15 meter	165

* 3-jarig wortelgoed 1x verplant (alleen hulst met kluit)

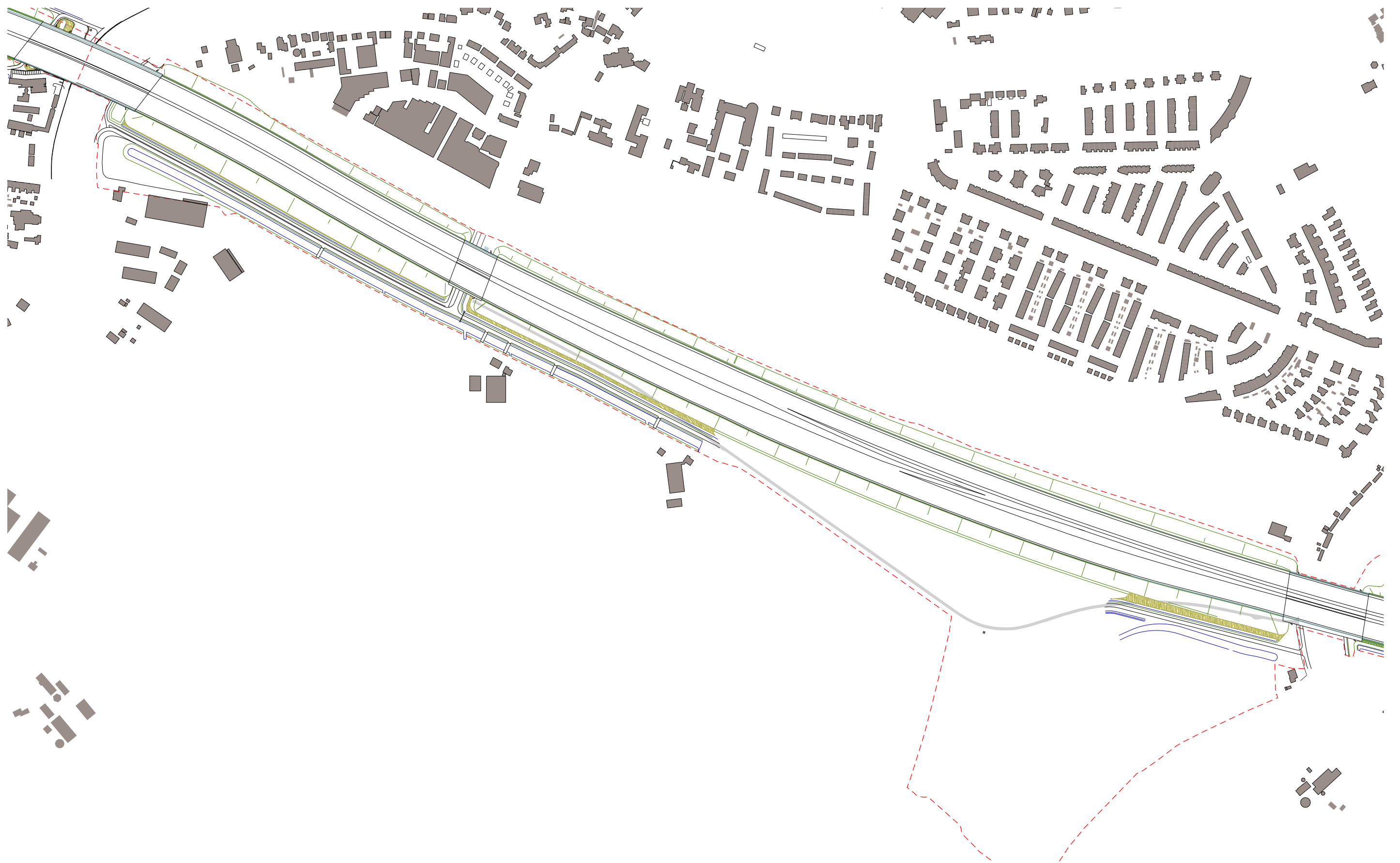
Cornus sanguinea

Rosa canina

Prunus spinosa

OEVER EN KRUIDEN

De natuurvriendelijke oever en kruidenrand vormen samen een natuurlijke zoom van het talud tot aan het water. Zowel lang de Verlengde polderweg (ca 500 m1) als de Polderweg (ca 600 m1). De kruiden beginnen al op het 1:3 talud en lopen vloeiend over in de oeverplanten langs het water op het 1:7 talud. Vele bloeiende planten maken deze zone zeer aantrekkelijk voor insecten en het flauwe talud naar het water van de sloot zorgt ervoor dat dieren makkelijk in en uit de sloot kunnen.

De natuurvriendelijke oever betreft het 1:7 tald en wordt, zoals het EPVE omschrijft, voor 20% van het oppervlak beplant. Het sortiment wordt echter aangepast naar:

- Gele Lis (*Iris pseudacorus*)
- Kleine Egelskop (*Sparganium emersum*)
- Zwanenbloem (*Butomus umbellatus*)
- Grote kattenstaart (*Lythrum salicaria*) (i.p.v. riet)

Verder wordt de natuurvriendelijke oever en kruidenrand (op het 1:3 talud) ingezaaid met een kruidenmengsel van gebiedseigen plantensoorten die aantrekkelijk zijn voor bijen, vlinders en andere insecten.

Voor een goede ontwikkeling van de kruiden dient de toplaag van de bodem te bestaan uit een schrale zanderige grond. Hiermee zullen de gezaaide kruiden een voorsprong hebben op grassen die inwaaien.

Beheer

Bij het beheer van de natuurvriendelijke oever en de bloemrijke berm wordt ernaar gestreefd de biodiversiteit zo groot mogelijk te krijgen. Dat betekent onder andere dat circa 25% van de lengte in de natuurvriendelijke oever in stroken van 30 meter lang 1 x in de 2 jaar gemaaid worden. Jaarlijks wordt dus 75% van de lengte gemaaid. Maaien gebeurt door de natuurvriendelijke oever en kruidenzone in het najaar kort af te maaien en het maaisel direct af te voeren.

Indien riet overheersend gaat worden dienen daar beperkt rietbeperkende maatregelen genomen te worden om te voorkomen dat andere soorten door riet verdrongen worden. Dit vergt maatwerk.

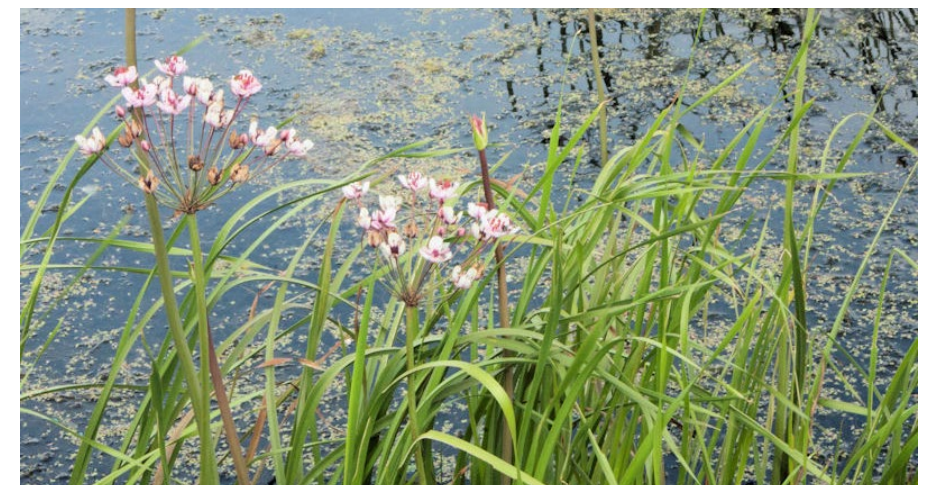
Grote Kattenstaart (vervangt riet in het sortiment)

Gele lis

Kleine Egelskop

Zwanenbloem

